

Teza: niewypełnienie obowiązku doskonalenia zawodowego.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny nie jest uprawniony do rozstrzygania sporów odnośnie przyznawania lub nieprzyznawania punktów szkoleniowych. W rozpatrywanej sprawie sąd dyscyplinarny nie może występować w podwójnej roli i jako organ uprawniony do przyznawania punktów lub odmowy ich przyznania, i jako organ sądowej kontroli wypełniania obowiązku szkoleniowego.

WO-124/19

ORZECZENIE

z dnia 15 stycznia 2020 r.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie w składzie:

Przewodniczący: SWSD Joanna Maruszevska Sędziowie: SWSD Magdalena Szepczyńska SWSD Michał Łukasik / sprawozdawca /

Protokolant: Magdalena Senderska

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego T. M.

po rozpoznaniu w dniu 15 stycznia 2020 r. na rozprawie sprawy radcy prawnego E. L.

obwinionej o to, że w G., w okresie od dnia 1 stycznia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2017 r. nie wypełniła obowiązku uzyskania wymaganej ilości 40 punktów ze szkoleń zawodowych określonych w uchwałach KRPP Nr 30/B/VI1/2008 z dnia 6 czerwca 2008 r. w sprawie określenia zasad wypełniania przez radcę prawnego obowiązku brania udziału w szkoleniach zawodowych oraz Nr 103/K/2015 z dnia 11 grudnia 2015 r. w sprawie Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku, ze zmianami tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1780 ze zm.) w związku z art. 14 oraz 61 ust. 2 Kodeksu Etyki przyjętego Uchwałą Nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r.

z powodu odwołania obwinionej od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego OIRP w G. z dnia 20 lutego 2019 r. sygn. akt D 3/19/P

orzeka:

1.

utrzymać w mocy orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego OIRP w G. z dnia 20 lutego 2019 r., sygn. akt D 3/19/P,

2.

zasądzić od obwinionej koszty postępowania odwoławczego przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym w kwocie 1250,00 (słownie: jeden tysiąc dwieście pięćdziesiąt) zł na rzecz Krajowej Izby Radców Prawnych

Uzasadnienie

Z wniosku Dziekana Okręgowej Izby Radców Prawnych w G. postanowieniem z dnia 5 listopada 2018 r. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego w G., z uwagi na nie wywiązywanie się radcy prawnego z obowiązku uczestniczenia w szkoleniach zawodowych, wszczęła dochodzenie w sprawie radcy prawnego E. L. o przewinienie dyscyplinarne określone w art. 64 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych.

Po przedstawieniu zarzutów obwinionej 5 listopada 2018 r., jej przesłuchaniu 14 grudnia 2018 r., został następnie skierowany do Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego w G. wniosek o jej ukaranie.

W wyniku rozprawy przeprowadzonej przed OSD w G. 20 lutego 2019 r. obwiniona orzeczeniem o sygn. akt D 3/19/ P została uznana winną przypisanego jej czynu za co wymierzono jej w punkcie 1 karę dyscyplinarną upomnienia, a w punkcie 2 zasądono od obwinionej na rzecz OIRP w G. 739,00 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania dyscyplinarnego.

Od powyższego orzeczenia obwiniona wniosła 22 maja 2019 r. odwołanie wnosząc o uchylenie orzeczenia w całości i uniewinnienia obwinionej ewentualnie przekazanie sprawy I instancji do ponownego rozpoznania, oraz nieobciążanie kosztami postępowania dyscyplinarnego.

Orzeczeniu obwiniona zarzuciła:

- w punkcie 1 obrazę przepisów prawa materialnego t. j. art. 64 ust. ustawy o radcach prawnych poprzez przyjęcie, że nie zastosowała się do uchwał organów samorządu radców prawnych i nie uzyskała 40 punktów ze szkoleń zawodowych w okresie od 1 stycznia 2015 do 31 grudnia 2017 r.,
- w punkcie 2 naruszenie art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności tj. wymogu rzetelnego procesu,
- w punkcie 3 naruszenie art. 6 kodeksu postępowania karnego stanowiącego o prawie oskarżonego do obrony w tym korzystania z pomocy obrońcy.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny ustalił i zważył, co następuje:

Odwołanie Obwinionej nie zasługuje na uwzględnienie.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych przyjął ustalenia w zakresie stanu faktycznego poczynione w niniejszej sprawie przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w G. za własne.

Odnosząc się do zarzutów Obwinionego zawartych w odwołaniu WSD wskazuje, co następuje.

WSD w Warszawie wskazuje, że podstawą odpowiedzialności dyscyplinarnej radcy prawnego za czyny sprzeczne z zasadami etyki lub godnością zawodu jest przepis ustawowy - art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych, a z drugiej uzupełniający przepis zawarty w Kodeksie Etyki Radcy Prawnego. Przepis ten przewiduje, że podstawą odpowiedzialności dyscyplinarnej są czyny sprzeczne m.in. z zasadami etyki radcy prawnego. Podstawa ta ma charakter blankietowy, a więc samodzielnie nie pozwala na ustalenie, czy określone zachowanie wypełnia ustawowe znamiona przewinienia dyscyplinarnego. Zatem dla przyjęcia odpowiedzialności dyscyplinarnej radcy prawnego konieczne jest wskazanie konkretnej zasady uregulowanej w Kodeksie Etyki Radcy Prawnego. I odwrotnie - uregulowanie zawarte w Kodeksie Etyki Radcy Prawnego również nie może stanowić samoistnej, materialnoprawnej podstawy odpowiedzialności dyscyplinarnej o charakterze represyjnym (vide:, wyrok SN z 29 października 2009 r., SDI 22/09, OSN - SD 2009, poz. 132). Konkludując: materialnoprawna podstawa przypisania odpowiedzialności dyscyplinarnej za popełnienie czynu sprzecznego z zasadami etyki radcy prawnego, tak jak każdej odpowiedzialności represyjnej, musi mieć oparcie w przepisie rangi ustawowej, czyli w art. 64 ust. 1 u.r.p., a uzupełniająco w przepisach zawartych w Kodeksie Etyki Radcy Prawnego normujących i określających odpowiedzialność za czyn realizujący

wprost znamiona przewinienia dyscyplinarnego (vide:, wyrok Sądu Najwyższego z 15 lipca 2010 r., o sygn. akt SDI 12/10, OSNKW 2011, z. 3, poz. 25; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2014 r.

sygn. akt SDI 32/14, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 grudnia 2015r. sygn. akt SDI 54/15).

1

Ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2015 r. poz. 1255) znowelizowana została ustawa o radcach prawnych w zakresie działania Krajowej Rady Radców Prawnych (art.60 pkt 8 lit. h) wskazując na możliwość uchwalania regulaminów dotyczących dopełniania obowiązku zawodowego radców prawnych w zakresie doskonalenia zawodowego i uprawnień organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku przez radców prawnych.

W wyrokach z dnia 13 grudnia 2016 r. (sygn. akt SDI 60/16) oraz z dnia 9 lutego 2017 r. (sygn. akt SDI 84/16) opartych wprawdzie na przepisach regulujących wykonywanie zawodu adwokata, Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że „obowiązek doskonalenia zawodowego adwokata jest obowiązkiem ustawowym. Określenie przez organy samorządu adwokackiego sposobu realizacji i egzekwowania tego obowiązku ma umocowanie ustawowe

w niczym nie narusza konstytucyjnych praw obwinionego”. W niniejszej sprawie OSD w

2

G. prawidłowo oparł się na przepisie rangi ustawowej, czyli na art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych, a uzupełniająco w przepisach zawartych w Kodeksie Etyki Radcy Prawnego służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku, normujących i określających odpowiedzialność za czyn obwinionej realizujący wprost znamiona przewinienia dyscyplinarnego. Obecne brzmienie przepisów prawa nie budzi żadnych wątpliwości interpretacyjnych, co do istnienia obowiązku doskonalenia zawodowego radców prawnych.

Art. 60 pkt. 8 lit. h ustawy o radcach prawnych, stanowiący podstawę przyjęcia Uchwały Nr 103/K/2015 r. z dnia 11 grudnia 2015 r. Krajowej Rady Radców Prawnych wszedł w życie z dniem 31 sierpnia 2015 r., natomiast sama uchwała weszła w życie z dniem 1 stycznia 2016 r. Niniejsza uchwała nakłada na radców prawnych obowiązek uzyskania przewidzianego Regulaminem minimalnego pułapu punktów szkoleniowych, począwszy od dnia jej wejścia w życie do dnia 31 grudnia 2017.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny w Warszawie jednakże wskazuje, że obowiązek szkoleniowy istniał już wcześniej, a doskonalenie zawodowe należało do obowiązków radcy prawnego. Bezpośrednio wcześniej kwestie te regulowała Uchwała Nr 30/B/VII/2008 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 6 czerwca 2008 r.

Uchwała Nr 103/K/2015 z dnia 11 grudnia 2015r. Krajowej Rady Radców Prawnych w § 7 określa, że obowiązek doskonalenia zawodowego uważa się za wypełniony, jeżeli w każdym cyklu szkoleniowym radca prawny uzyska minimalną liczbę 40 punktów szkoleniowych, w trzyletnich cyklach szkoleniowych. W przedmiotowej sprawie obwiniona w okresie od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2017 r. winna była uzyskać 40 punktów szkoleniowych, gdy stan jej konta był zerowy.

Formułując zarzut pierwszy obwiniona w treści uzasadnienia zakwestionowała brak możliwości sądowej kontroli nad uprawnieniem prezydiów rad okręgowych izb radców prawnych, Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych i osób przez nie upoważnionych do potwierdzania uzyskania punktów szkoleniowych lub odmowy ich przyznania.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny w Warszawie podziela pogląd OSD w G., że sąd dyscyplinarny nie jest ustanowiony do rozstrzygania sporów odnośnie przyznawania lub nieprzyznawania punktów szkoleniowych. W rozpatrywanej sprawie sąd dyscyplinarny nie może występować w podwójnej roli i jako organ uprawniony do przyznawania punktów lub odmowy ich przyznania, i jako organ sądowej kontroli przyznawania punktów.

Faktycznie trzeba przyznać, że organ przyznający punkty działa w sposób arbitralny, nie jest przewidziana od tego rozstrzygnięcia droga odwoławcza. Ale nie jest to wystarczający powód do zastępowania przez sądownictwo dyscyplinarne uprawnień samorządu radcowskiego w zakresie stanowienia prawa w postaci uchwał.

Być może w przypadku podjęcia rozstrzygnięcia o charakterze - jak się wydaje - administracyjnym o odmowie przyznania punktów, właściwa będzie droga administracyjna włącznie z drogą sądownoadministracyjną, lecz do rozstrzygnięcia tej kwestii nie jest uprawniony sąd dyscyplinarny.

Tym samym, skoro sąd dyscyplinarny nie jest uprawniony do badania kwestii posiadania uprawnień pani E. B. do prowadzenia zajęć w języku angielskim z zakresu prawa, w postaci weryfikowania ilości godzin szkolenia, jakości szkolenia, ustalenia czy zajęcia lekcyjne dotyczyły nauki języka angielskiego czy nauki prawniczego języka angielskiego odwołanie w zakresie punktu 1 nie jest trafne.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny na marginesie tego wątku wyraża też pogląd, że artykuł winien zawierać element twórczy; przytoczenie treści orzeczeń, zmian w prawie jest pozbawione tej cechy.

Z uwagi na to, że podnoszony przez obwinioną w pkt. 2 odwołania zarzut naruszenia naruszenie art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności tj. wymogu rzetelnego procesu, w istocie dotyczy tej samej kwestii, ponowne rozstrzygnięcie jest zbędne.

W punkcie 3 obwiniona podniosła zarzut naruszenia jej prawa do obrony. Ten zarzut także skład orzekający uznał za nietrafny. Obwiniona mogła ustanowić obrońcę w dowolnym momencie przed rozprawą, mogła też stawić się z obrońcą na rozprawie. Wystąpienie z żądaniem dopiero na rozprawie, że pragnie ustanowić obrońcę w sprawie, z powodu zapoznania w trakcie jej trwania pisemnego stanowiska Kierownika Szkoleń z dnia 6 lutego 2019 r. odnośnie zastrzeżeń co uzyskania punktów czy to w szkole językowej, czy to z racji publikowania artykułów na stronie internetowej - tak jak wskazał OSD w G. - nie pogorszył jej sytuacji procesowej. Co więcej, nic nie stało na przeszkodzie obwinionej, aby z należytej dbałości o własny interes wcześniej zapoznać akta sprawy; wszak pismo było z 6 lutego 2019 r. a rozprawa odbyła się dwa tygodnie później.

Tym samym WSD, który nie podzielił zarzutów zawartych w odwołaniu, uznał za trafny pogląd OSD w G., że obwiniona dopuściła się naruszenia obowiązków zawodowych, co stanowi delikt dyscyplinarny i w związku z powyższym Wyższy Sąd Dyscyplinarny KIRP uznał, że wymierzona kara upomnienia była w tym przypadku wystarczająca.

Ustosunkowując się do ostatniego zarzutu zawartego w części IV uzasadnienia odwołania odnośnie nieadekwatności kosztów postępowania przed sądem I instancji, WSD w Warszawie nie dopatrywał się naruszenia przepisów w tej materii. O kosztach postępowania przed Okręgowym Sądem Dyscyplinarnym OIRP w G. orzeczono zgodnie z art. 70 (6) ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych w zw. z § 1 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 oraz § 3 ust. 2 uchwały nr 86/K/2015 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 20 marca 2015 r. w sprawie określenia wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego. Z uwagi na zryczałtowany charakter kosztów, który nie ma związku z faktycznie poniesionymi wydatkami, możliwość ich zmniejszenia jest w tym zakresie bardzo ograniczona. Jeżeli tylko koszty mieszczą się w widełkach od 500,00 zł do 3.000,00 zł jak w rozpatrywanej sprawie, to brak jest podstaw do korygowania orzeczenia w tym zakresie.

Odnośnie kosztów postępowania odwoławczego WSD nie znalazł podstaw do nieobciążania obwinionej, gdyż nie uprawdopodobniła, że mimo braku świadczenia pracy w charakterze radcy prawnego jej sytuacja finansowa jest na tyle trudna, aby uzasadniałoby to odstąpienie od zasady obciążania kosztami obwinionego w razie nieuwzględnienia odwołania.

O kosztach postępowania przed WSD w Warszawie orzeczono zgodnie z art. 70 (6) ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych w zw. z § 1 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 oraz § 3 ust. 2 uchwały nr 86/K/2015 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 20 marca 2015 r. w sprawie określenia wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego.